

Parshat Tazria – Metsora – 5785 – nr.210

Samenvatting van de Parsha

1e Aliya: De wetten van reinheid en onreinheid met betrekking tot de bevalling worden besproken. De basiswetten van Tzaraat met betrekking tot de diagnose van de Kohen en mogelijke quarantaine, evenals de wetten van Tzaraat met betrekking tot een gezonde huid en infecties, worden uiteengezet.

2e en 3e Aliya: De wetten van Tzaraat met betrekking tot brandwonden, een kale plek, doffe witte vlekken en de aanwezigheid van een vlek op kleding worden besproken.

4e Aliya : Het reinigingsproces van de Metsora, waarbij twee koosjere vogels, een stuk cederhout, wat karmozijnrode wol, een hysoptak, vers bronwater, een kleien kom, een Kohen , de Mikve , zeven dagen, een knipbeurt en een Korban met zijn Mincha- offer worden beschreven.

5e Aliya: Er wordt gesproken over de Korban van een arme Metsora.

6e en 7e Aliya: De wetten met betrekking tot onvolkomenheden die op een huis verschijnen, worden gedetailleerd beschreven. In navolging van de wetten van Tsaraat besteedt de Tora aandacht aan verschillende wetten met betrekking tot lichamelijke afscheidingen die het individu tameh (onrein) maken. Mannelijke afscheidingen, zaadlozingen, menstruatie en andere vrouwelijke afscheidingen worden gedetailleerd beschreven. Merk op dat de basiswetten van gezinsreinheid worden vermeld in verzen 15:19-26.

Samenvatting van de Haftara (Koningen-2 , 7:3-20)

De haftara van deze week komt uit Koningen II, hoofdstuk 7. Deze vond plaats tijdens de regering van Joram, die over het noordelijke koninkrijk Israël heerste. Joram was een zondige koning, wiens daden ertoe leidden dat Aram, de hoofdstad Sjomron belegerde, wat een vreselijke hongersnood veroorzaakte. De hongersnood was zo ernstig dat moeders hun eigen kinderen opaten.

Joram confronteerde de profeet Elisja en eiste dat hij een einde zou maken aan de belegering en de hongersnood. Elisja vertelde Joram dat G-d de volgende dag een wonder zou verrichten en dat er zoveel voedsel zou zijn dat de voedselmarkt leeg zou raken.

Er waren vier melaatsen (de meest voor de hand liggende link met onze parasja) die ook buiten de muren van Sjomron waren verbannen. Net als de rest van de mensen leden ze honger en besloten ze het risico te nemen het vijandelijke kamp te naderen in de hoop wat voedsel te krijgen of, in het ergste geval, een snelle dood.

Die nacht had Hasjem een wonder verricht en de enorme legermachten van Aram waren gevlucht. Ze lieten hun tenten, paarden en voorraden achter.

De melaatsen keerden terug naar Sjomron en informeerden Joram over de wonderbaarlijke gebeurtenissen. Joram onderzocht het bericht en bevestigde het wonder. De inwoners van Sjomron mochten de belegerde stad verlaten en het verlaten vijandelijke kamp plunderen. De enorme hoeveelheid voedsel was zo groot dat de voedselprijs onmiddellijk kelderde en een dieptepunt bereikte, zoals Elisja had voorspeld.

Het dieptepunt bereiken

De wereld is op dit moment geen vredige plek. De oorlog woedt, de politieke polarisatie in Amerika neemt toe en de verdeeldheid in Klal Jisrael waarvan we hadden gehoopt dat ze achter ons lagen, is met wraak weer opgedoken. Velen in Israël hebben hun leven verloren, en nog veel meer hebben hun leven op zijn kop gezet. Sympathie, steun en respect voor Israël zijn verzwakt in Amerika en over de hele wereld, en de viering van Hamas wordt sterker op universiteitscampussen. Het voelt alsof veel van de morele en politieke vooruitgang die door de beschaafde wereld is geboekt, voor onze ogen uiteenvalt. Dit is allemaal zeer zorgwekkend, maar het kan ook een moment van kansen bieden.

Wanneer we worden geconfronteerd met problemen, met structurele of morele tekortkomingen, is het onze taak om ze te corrigeren. Maar er zijn momenten waarop de problemen zo diep gaan dat we geen andere keuze hebben dan alles neer te halen en opnieuw te beginnen. Ironisch genoeg kunnen we de meer complete uitsplitsing verwelkomen, omdat het de mogelijkheid biedt om opnieuw te maken in plaats van alleen maar te prutsen en te repareren. Dit idee – in de wereld van verslavingen bekend als "het dieptepunt bereiken" – verschijnt voor het eerst in onze parasja.

De Metsora is de persoon die wordt getroffen door melaatsheid, die zich meestal presenteert als een kleine vlek, een verkleuring van de huid, en die resulteert in een verklaring van tumah, ernstige rituele onreinheid. Als de persoon echter, in plaats van een gelokaliseerde vlek, in plaats daarvan de verkleuring van top tot teen ervaart, dan wordt hij als puur beschouwd, koelo hofach lavan , tahor hoe, "het is allemaal (melaats) wit geworden; hij is ritueel rein" (Vajikra 13:13). Hoewel dit contra-intuïtief lijkt, legde Maharal (Netsach Jisrael ch. 35) dit uit met " de rock-bottom"-theorie, omdat de totaliteit van het verlies impliceert dat de weg wordt vrijgemaakt voor volledige wedergeboorte en vernieuwing.

De Talmoed (Sanhedrin 97a) past hetzelfde denken toe op de wereld in het algemeen, en leidt het af van onze parasja:

Rabbi Nehemya zegt: Tijdens de generatie dat de Mosjiach komt, zal arrogantie zich vermenigvuldigen, en de kosten van levensonderhoud zullen mensen corrumperen en hen ertoe brengen zich bezig te houden met bedrog. De wijnstok zal zijn vruchten voortbrengen en toch zal wijn duur zijn. De hele regering zal tot ketterij worden bekeerd en er zal onder het volk geen neiging zijn om berisping te aanvaarden. Dit ondersteunt de mening van Rabbi Jitschak, zoals Rabbi Jitschak zegt: De Mosjiach zal niet komen totdat het hele koninkrijk tot ketterij zal zijn bekeerd. Rava zegt: Wat is het vers waarvan deze uitspraak is afgeleid? Het is het vers: "Het is allemaal (melaats) wit geworden; Hij is ritueel rein."

Voor Rav Nechemja moet de wereld misschien zijn eigen dieptepunt bereiken om zichzelf op de juiste manier te corrigeren. De totaliteit van de degradatie van de wereld maakt ruimte voor zijn wedergeboorte, waardoor de mogelijkheid ontstaat om de mislukte hoop en systemen van vandaag te vervangen door dat wat kan dienen als de basis van onze toekomstige kracht als individuen, als gezinnen en als een gemeenschap die op zijn beurt de wereld moet beïnvloeden en genezen.

Het blijft noodzakelijk voor ons om het pad naar die wedergeboorte te verlichten. In plaats van hulpeloos toe te kijken , moeten we doen wat altijd in onze eigen handen ligt, het heldere licht van verhoogde Tefillah, Tora en Chessed genereren, en ons concentreren op het kritieke doel van het genereren van Shalom b'Jisrael door retoriek te vervangen door oprecht begrip en mededogen. (R. Moshe Hauer)

Mijn vroegste herinnering

Is jou ooit de vraag gesteld: "Wat is jouw vroegste herinnering?"

Die vraag is mij vaak gesteld. Er was een tijd, lang geleden, toen ik een afgestudeerde student psychologie was, dat die vraag werd gesteld. Het antwoord werd beschouwd als zeer onthullend voor de diepere psyche van de respondent.

Dergelijke uitzonderlijk vroege herinneringen stonden in psychoanalytische kringen bekend als "schermherinneringen" en werden diagnostisch als behoorlijk belangrijk beschouwd. De wetenschappelijke betekenis van dergelijke herinneringen wordt nu als ongegrond beschouwd, maar ze zijn zeker interessant en zorgen voor een goed gesprek.

Gezien de gestelde vraag had ik een duidelijk beeld van mijn eerste herinnering. Ik stond buiten een bakstenen gebouw en keek op naar mijn vader, moge hij rusten in vrede, omringd door een kleine menigte andere mannen. Iedereen keek naar de maan.

Dit kan mijn eerste ervaring zijn geweest, toen ik drie of vier jaar oud was, van Kiddoesj Levana, de maandelijkse ceremonie waarbij de gemeente, de synagoge verlaat en de eerste verschijning van de nieuwe maan erkent.

Ik heb nog een herinnering aan de religieuze betekenis van deze ceremonie. Ik herinner me dat mij werd verteld dat het Hebreeuwse woord voor "maand" "chodesj" is en het Hebreeuwse woord voor "nieuw" "chadash". Het was toen dat ik leerde over de betekenis van de nieuwe maan die een nieuwe maand begint, en werd ik me er voor het eerst van bewust dat het Joodse volk de maankalender volgt, niet de zonnekalender.

Het thema nieuwheid en het constante potentieel voor vernieuwing is een centraal thema in deze tijd van het jaar. Het is ook het centrale thema in de Joodse kalender, en, zou je kunnen zeggen, in de Joodse traditie in het algemeen. De symboliek van de maan die zichzelf voortdurend vernieuwt, wordt deze week gekoppeld aan de symboliek van de lente en de vernieuwing van de natuur.

Pesach heeft een groot aantal symbolische betekenissen, waaronder de eeuwige mogelijkheid voor persoonlijke en nationale verjonging.

Als ik me met extra moeite concentreer op mijn vroegste herinnering, herinner ik me wat de mannen die me zo lang geleden onder die maan omringden, tegen elkaar zeiden. Elke man sprak drie anderen aan met de traditionele Joodse groet: "Shalom aleichem." Ik herinner me dat ik me afvroeg waarom papa vrienden begroette die hij dagelijks zag met dit speciale welkom, meestal gereserveerd voor degenen die je al een tijdje niet had gezien.

Ik heb hem er toen niet naar gevraagd, het was tenslotte nog de tijd dat "kinderen gezien en niet gehoord moesten worden". Maar sindsdien heb ik de vraag voor mezelf beantwoord en heb ik het als volgt aan mijn kinderen en aan mijn studenten uitgelegd:

"De nieuwe maan staat symbool voor vernieuwing. Het is een tijd voor ieder van ons persoonlijk om opnieuw te beginnen, om fouten uit het verleden te vergeten, om 'een nieuwe bladzijde om te slaan'. Het is ook een tijd voor ons om onze relatie met anderen te vernieuwen en op te laden. Het is een tijd om een nieuwe lei te beginnen, elkaar te vergeven en elkaar opnieuw te waarderen. Daarom begroeten we ten minste drie vrienden, zelfs oude vrienden, met een 'Shalom aleichem', alsof ze nieuwkomers in ons leven zijn."

Het Tora-gedeelte van Tazria van deze week begint: "Spreek tot de kinderen van Israël en zeg: 'Als een vrouw zwanger wordt en een mannelijk kind baart, zal ze zeven dagen onrein zijn... en op de achtste dag zal het vlees van zijn voorhuid besneden worden.'" (Leviticus 12:1-3) Het openingsthema van deze week is er ook één van een nieuw begin, van de geboorte van een nieuwe baby. Het is een tijd voor de viering van de intrede van een nieuw lid in het Joodse volk.

Het is op dit punt dat u, beste lezer, zich terecht zou kunnen afvragen: "Als we niet alleen nieuwheid in het algemeen vieren, maar ook de komst van een nieuw mens in deze wereld en van een nieuw lid van het Joodse geloof, waarom komt de moeder dan in het rijk van tumah, (rituele onreinheid) terecht ? Zou zij niet eerder het rijk van kedoesja v'taharah, heiligheid en reinheid moeten betreden ?"

Ik vond een zeer tot nadenken stemmend antwoord op deze vaak gestelde vraag, opgetekend in de naam van de meest diepgaande van de Chassidische meesters, Rabbi Mendel van Kotsk. Hij citeert de passage in de Talmoed waarin staat dat de "sleutels van de bevalling" door de Almachtige Zelf worden bewaard. Hij is het die als het ware de leiding heeft over "arbeid en verlossing". Zodra de baby geboren is, vertrekt ook Zijn Aanwezigheid. Net zoals wanneer de ziel van de mens vertrekt, tumah neerdaalt, zo ook wanneer de G-ddelijke geest vertrekt, tumah volgt.

De Kotsker leert opnieuw een zeer diepe, zij het existentieel pessimistische les. Misschien moet men rabbijn Mendel van Kotsk zijn om echt te begrijpen waarom hij ons dwingt de duisternis onder ogen te zien, zelfs op het moment van vreugdevolle viering van de geboorte.

Voor de meesten van ons daarentegen is de les van deze week van licht, en niet van duisternis. Het is een gelegenheid om na te denken over alles wat nieuw is in onze natuurlijke en interpersoonlijke omgeving, vooral in deze tijd van het jaar. Het is een kans om het moment te grijpen door gebruik te maken van het voortdurend beschikbare potentieel voor vernieuwing van onszelf en van onze vriendschappen en relaties.

Is dit gewoon een Joodse boodschap ? Natuurlijk niet. Het is een boodschap voor de hele mensheid. En het wordt zo goed verwoord door de beroemde avonturier en ontdekkingsreiziger van de zee, Jacques-Yves Cousteau in zijn boek "De stille wereld", wanneer hij schrijft :

"Soms hebben we het geluk te weten dat ons leven veranderd is, om het oude weg te gooien, het nieuwe te omarmen en halsoverkop een onveranderlijke koers te varen. Het overkwam mij op die zomerdag, toen mijn ogen geopend werden, voor de zee."

Mogen deze Sjabbes onze ogen opengaan voor een andere soort zee. Mogen we het nieuwe omarmen en halsoverkop en gelukkig een andere en betere koers varen. (R.Zvi Hersj Weinreb)

Bestaat er zoiets als Lashon Tov?

De wijzen begrepen tsara'at, het thema van de parasja van deze week, niet als een ziekte, maar als een wonderbaarlijke publieke ontmaskering van de zonde van lashon hara, die slecht over mensen sprak. Jodendom is een aanhoudende meditatie over de kracht van woorden om te genezen of te schaden, te herstellen of te vernietigen. Net zoals G-d de wereld met woorden schiep, gaf Hij ons de kracht om relaties met woorden te creëren en te vernietigen.

De rabbijnen zeiden veel over lashon hara, maar vrijwel niets over het uitvloeisel daarvan, lashon tov, "goede spraak". De uitdrukking komt noch in de Babylonische Talmoed, noch in de Talmoed Yerushalmi voor. Het komt slechts voor in twee midrasjische passages (waar het verwijst naar het loven van God). Maar lashon hara betekent niet dat je slecht over G-d spreekt. Het betekent slecht spreken over mensen. Als het een zonde is om slecht over mensen te spreken, is het dan een mitsva om goed over hen te spreken? Mijn argument zal zijn, dat het zo is, en om dit te laten zien, laten we een reis maken door de bronnen.

In Misjna Avot lezen we het volgende: Rabbi Yochanan ben Zakkai had vijf (vooraanstaande) discipelen, namelijk Rabbi Eliëzer ben Horcenus, Rabbi Joshua ben Chananya, Rabbi Josi de Priester, Rabbi Shimon ben Netanel en Rabbi Elazar ben Arach.

Hij vertelde hun lofprijzing: Eliëzer ben Horcenus: een gepleisterde put die nooit een druppel verliest. Joshua ben Chananya : gelukkig weze degene die hem ter wereld heeft gebracht. Josi de Priester: een vrome man. Shimon ben Netanel: een man die de zonde vreest. Elazar ben Arach: een altijd stromende bron. (Ethiek van de Vaders 2:10-11)

De praktijk van Rabbi Jochanan in het prijzen van zijn discipelen lijkt echter in tegenspraak te zijn met een Talmoedisch principe:

Rav Dimi, de broer van Rav Safra zei : "Laat niemand ooit lovend over zijn naaste spreken, want lof zal leiden tot kritiek. (Erechin 16a)

Rashi geeft twee verklaringen voor deze uitspraak. Na buitensporig veel lof te hebben geprezen [yoter midai], zal de spreker zelf zijn opmerkingen gaan nuanceren en ter wille van het evenwicht toegeven dat de persoon over wie hij spreekt ook fouten heeft. Als alternatief zullen anderen op zijn fouten wijzen als reactie op de lof. Voor Rashi is de cruciale overweging: is de lof verstandig, nauwkeurig, waar, of is het overdreven? Als het eerste het geval is, is het toegestaan; Als dat laatste het geval is, is het verboden. Klaarblijkelijk zorgde Rabbi Jochanan ervoor , niet te overdrijven.

Rambam ziet dat echter anders. Hij schrijft: "Wie goed over zijn naaste spreekt in het bijzijn van zijn vijanden, maakt zich schuldig aan een secundaire vorm van kwaad spreken [avak lashon hara], omdat hij hen zal provoceren om slecht over hem te spreken" (Hilchot Deot 7:4). Volgens de Rambam gaat het er niet om of de lof gematigd of overdreven is, maar om de context waarin het wordt uitgesproken. Als het gebeurt in het bijzijn van vrienden van de persoon over wie je spreekt, is het toegestaan. Het is alleen verboden als je je onder zijn vijanden en tegenstanders bevindt. Lof wordt dan een provocatie, met nare gevolgen.

Zijn dit slechts twee meningen, of staat er iets diepers op het spel? Er is een beroemde passage in de Talmoed die bespreekt hoe men de lof van een bruid op haar bruiloft moet zingen:

Onze rabbijnen leerden: Hoe moet je dansen voor de bruid [d.w.z. wat moet je zingen]? De discipelen van Hillel zijn van mening dat je op een bruiloft moet zingen dat de bruid mooi is, of ze dat nu is of niet. Shammai's discipelen zijn het daar niet mee eens. Wat de gelegenheid ook is, vertel geen leugen. "Noem je dat een leugen?" antwoorden de discipelen van Hillel. "In de ogen van de bruidegom is de bruid in ieder geval mooi."

Wat hier echt op het spel staat, is niet alleen temperament - puriteinse Shammaieten versus goedaardige Hillelieten - maar twee opvattingen over de aard van taal. De Shammaieten zien taal als een manier om uitspraken te doen, die waar of onwaar zijn. De Hillelieten begrijpen dat taal meer is dan het doen van uitspraken. We kunnen taal gebruiken om aan te moedigen, ons in te leven, te motiveren en te inspireren. Of we kunnen het gebruiken om te ontmoedigen, te kleineren, te bekritisieren en te deprimeren. Taal doet meer dan informatie overbrengen. Het brengt emotie over. Het creëert of verstoort een stemming. Het sensitieve gebruik van spraak heeft te maken met sociale en emotionele intelligentie. Taal, kan zowel performatief (opbouwend) als informatief zijn.

Het discours tussen de discipelen van Hillel en Shammai is vergelijkbaar met het argument tussen Rambam en Rashi . Voor Rashi, net als voor Shammai, is de belangrijkste vraag over lofprijzing: is het waar, of is het overdreven? Zowel voor Rambam als voor Hillel is de vraag: wat is de context? Wordt het gezegd onder vijanden of vrienden? Zal het warmte en achting of afgunst en wrok creëren?

We kunnen nog een stap verder gaan, want het meningsverschil tussen Rashi en Rambam over lofprijzing kan verband houden met een fundamenteeler meningsverschil over de aard van het gebod: "U zult uw naaste liefhebben als uzelf" (Lev. 19:18).

Rasji interpreteert het gebod als: doe je naaste niet aan, wat je niet wilt dat hij jou aandoet (Rasji : Sanhedrin 84b).

Rambam zegt echter dat het gebod de plicht inhoudt "om tot zijn lof te spreken" (Hilchot Deot 6:3). Rashi ziet het prijzen van de naaste blijkbaar als optioneel, terwijl Rambam het ziet als vallend binnen het gebod van de liefde.

We kunnen nu een vraag beantwoorden die we aan het begin hadden moeten stellen over de Misjna in Avot, die spreekt over de discipelen van R.Jochanan ben Zakkai . Pirké Avot gaat over ethiek, niet over geschiedenis of biografie. Waarom vertelt het ons dan dat Rabbi Jochanan discipelen had ? Dat is zeker een feit, maar geen waarde, een stukje informatie, maar geen gids voor hoe te leven.

We kunnen nu echter zien dat de Misjna ons inderdaad iets diepzinnigs vertelt. De allereerste uitspraak in Avot bevat het principe: " Verwek vele discipelen." Maar hoe creëer je discipelen ? Hoe inspireer je mensen om te worden wat ze zouden kunnen worden, om hun potentieel ten volle te benutten ? Antwoord : Door te handelen zoals Rabbi Jochanan ben Zakkai deed toen hij zijn studenten prees en hen hun specifieke sterke punten liet zien.

Hij vleide hen niet. Hij begeleidde hen om hun onderscheidende talenten te zien. Eliëzer ben Horcenus, de "bron die nooit een druppel verliest", was niet creatief, maar hij had een opmerkelijk geheugen – niet onbelangrijk in de dagen voordat de Mondelinge Tora in boeken werd geschreven. Elazar ben Arach, de 'altijd stromende bron', was creatief, maar moest worden gevoed door bergwater (jaren later scheidde hij zich van zijn collega's af en er wordt gezegd dat hij alles vergat wat hij geleerd had).

Rabbi Jochanan ben Zakai nam een Hillel-Rambam-kijk op lofprijzing. Hij gebruikte het niet zozeer om te beschrijven als wel om te motiveren. En dat is lashon tov. Slechte spraak vermindert ons, goede spraak helpt ons te groeien. Slechte spraak haalt mensen naar beneden, goede spraak verheft hen.

Gerichte lofprijzing, geïnformeerd door een weloverwogen oordeel over individuele sterke punten, en ondersteund door geloof in mensen en hun potentieel, is wat leraren groot maakt en hun discipelen groter dan ze anders zouden zijn geweest. Dat is wat we leren van Rabbi Jochanan ben Zakkai.

Er bestaat dus zoiets als lashon tov. Volgens Rambam valt het onder het gebod van "Heb uw naaste lief als uzelf". Volgens Avot is het een manier om 'veel discipelen op te wekken'. Het is net zo creatief, als lashon hara destructief is.

Het goede in mensen zien en hen dat vertellen, is een manier om het echt te laten worden, een vroedvrouw te worden voor hun persoonlijke groei. Als dat zo is, dan moeten we niet alleen G-d loven. We moeten ook mensen prijzen. (R.Jonathan Zacks)

Shabat Shalom

Voor suggesties en commentaar : mobi166@hotmail.com

Gelieve dit blaadje (deze link) ook door te sturen aan vrienden en kennissen.

(en je bronnen zullen zich naar het buitenland verspreiden (משלי ה:טז) מפוצו מעינותיך חוצה)